

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Landbouw, Natuur
en Voedselkwaliteit
Mevrouw drs C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/JT/bs/ATR0645/2019-U094

Uw referentie

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 24 juli 2019
Betreft Subsidieregeling sanering varkenshouderijen

Geachte mevrouw Schouten,

Op 29 april 2019 is de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen aan het Adviescollege toetsing regeldruk voorgelegd voor toetsing. Deze regeling vloeit voort uit het Hoofdlijnenakkoord met vijf provincies, de VNG en de ketenpartijen uit de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij. Dit akkoord vult de in het Regeerakkoord aangekondigde maatregelen om gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met een zeer hoge veedichtheid te verminderen nader in. De regeling heeft tot doel om op korte termijn de geuroverlast door varkensbedrijven in veedichte gebieden te verminderen door een subsidie voor het beëindigen van varkenshouderijlocaties (het saneringsspoor).

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

In delen van Nederland is sprake van een verhoudingsgewijs grote concentratie van veehouderijbedrijven en een grote veedichtheid. Volgens de toelichting bij het voorstel is deze situatie het gevolg van concentratie en schaalvergroting van veehouderijbedrijven, met name in de varkenshouderij. Daarbij is in het landelijke gebied tegelijkertijd een grotere verwevenheid van de landbouwfunctie met andere functies ontstaan, zoals wonen en natuur. Bewoners zijn zich steeds meer bewust van de effecten die de veehouderij heeft op hun gezondheid en leefklimaat. In het Regeerakkoord is een warme sanering van varkensbedrijven in veedichte gebieden aangekondigd; een koude sanering (door middel van een verbod) wordt te complex, kostbaar en politiek moeilijk haalbaar geacht. Het college is van mening dat de opzet om varkensbedrijven met behulp van financiële ondersteuning in bepaalde gebieden te verleiden om te stoppen voldoende is onderbouwd. Het college ziet geen aanleiding tot adviespunten in deze.

2. Minder belastende alternatieven

Het uitgangspunt van de regeling is om het op korte termijn beëindigen van de varkenshouderij op de betreffende locatie ook definitief te laten zijn. Het college onderschrijft dat de wijziging van een bestemmingsplan dit goed kan borgen. De procedure tot wijziging van dit plan kan echter enkele jaren in beslag nemen. In de regeling volstaat het daarom dat de ondernemer bij de subsidie aanvraag slechts dient aan te tonen dat de gemeente zijn verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan in behandeling heeft genomen. Het college acht het echter niet uitgesloten dat een gemeente na een dergelijk verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan uiteindelijk toch niet overgaat tot aanpassing ervan. Dit kan de effectiviteit van het saneringsspoor beperken. Dit risico kan worden voorkomen door met provincies afspraken te maken om gemeenten via het beschikbare ruimtelijke instrumentarium in dergelijke situaties te verplichten het bestemmingsplan aan te passen.

2.1 Het college adviseert afspraken met provincies te maken om gemeenten via het beschikbare ruimtelijke instrumentarium te verplichten om over te gaan tot wijziging van het bestemmingsplan in geval varkenshouders gemeenten daartoe verzoeken in het kader van onderhavige regeling.

In onderhavige regeling is ervoor gekozen om ondernemers via een subsidie te verleiden tot het definitief beëindigen van de varkenshouderij. Het gaat om een subsidieregeling voor varkenshouders die hun bedrijf of een locatie van hun bedrijf willen beëindigen, maar die zonder financiële ondersteuning deze stap niet kunnen zetten. De toelichting maakt niet duidelijk in hoeverre is overwogen om in plaats van een subsidieregeling een uitkoop- of onteigeningsregeling te ontwikkelen. Deze kan desgewenst worden belegd bij de betrokken provincies (zie adviespunt 2.1). Varkensboeren kunnen dan volstaan met de indiening van een verzoek tot uitkoop waarna de verantwoordelijke provincie volgens een mogelijk vergelijkbare systematiek als in onderhavige regeling, een selectie maakt. De varkensboeren hoeven de administratieve handelingen die horen bij een subsidie aanvraag dan niet meer uit te voeren. Ook hoeven zij geen verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan bij de gemeente meer in te dienen. De betrokken provincie kan de gemeenten waar de geselecteerde varkenshouderijen zich bevinden verplichten tot wijziging van het bestemmingsplan.

2.2 Het college adviseert om een uitkoopregeling als alternatief voor onderhavige subsidieregeling te overwegen en de resultaten daarvan in de toelichting op te nemen.

3. Werkbaarheid

De toelichting bij de regeling stelt dat op basis van de door Wageningen Economic Research (WEcR) onderzochte scenario's is besloten subsidie te verstrekken voor 65% van het waardeverlies van de stallen (65% van de gecorrigeerde vervangingswaarde). Bij dit percentage is het totale subsidiebedrag, bestaande uit de subsidie voor het varkensrecht en de subsidie van het waardeverlies van de stallen, zodanig dat het voor varkenshouders voldoende aantrekkelijk is om zich aan te melden. Tegelijkertijd stelt de toelichting dat dit percentage niet hoger is dan noodzakelijk voor een voldoende aantal subsidieaanvragen. De toelichting concludeert dat een subsidiepercentage van 65% varkenshouders in voldoende mate over de streep trekt om tot definitieve en onherroepelijke sluiting van de productiecapaciteit op de betreffende locatie over te gaan. De toelichting maakt echter niet duidelijk, behalve de verwijzing naar het onderzoek van

de WEcR, op basis waarvan tot dit percentage is gekomen. Zo is bijvoorbeeld niet duidelijk of de mogelijk hoge kosten van het slopen en afvoeren van gebruikte varkensstallen, mestkelders en voeder- en mestsilos daarin zijn meegenomen.

3.1 Het college adviseert om de aannames en argumenten die hebben geleid tot een subsidie percentage van 65%, in de toelichting bij het voorstel op te nemen en daarbij de aan te geven of en in hoeverre de sloopkosten daarin zijn meegenomen.

4. Gevolgen regeldruk

De toelichting bij het voorstel geeft een kwalitatieve en kwantitatieve duiding van de regeldrukeffecten voor de varkensbedrijven die gebruik willen maken van de subsidieregeling. Bij de berekening is uitgegaan van de handelingen die door de varkenshouders moeten worden verricht om voor de subsidie in aanmerking te komen. De gevolgen voor de regeldruk zijn daarmee voldoende in kaart gebracht.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

De Regeling niet vaststellen, tenzij met de adviespunten rekening is gehouden

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris